

SNF Upplands-Bros synpunkter på samrådshandlingarna gällande Fördjupad översiktsplan för Bro och Kungsängen med planeringsförutsättningar och HKB

Till:
Kommunstyrelsen
Upplands-Bro kommun
196 81 Kungsängen

Inledning

Vi kommenterar FÖP2040 i den ordning dokumenten är skrivna.
Det är en ganska bra översiktsplan och vi uppskattar särskilt uttryck som: *"långsiktigt hållbar utveckling"* och *"hållbart samhälle"*, liksom värnandet av den Gröna kilen och skyddsvärd natur.

FÖP2040 bör innehålla ett kapitel som tydligt beskriver skillnader jämfört med ÖP2010 samt en kort beskrivning av pågående planer.

Det är tyvärr genomgående väldigt dåliga och odetaljerade kartor i alla dokument.

Sammanfattning

Naturskyddsföreningens viktigaste synpunkter om FÖP2040:

- Gröna kilarna, viktiga för hela regionen, får inte naggas i kanten.
- Bevara stora orörda naturområden. Regionens kanske största sammanhängande skogsområden finns i Upplands-Bro kommun. De är värdefulla för hela Stockholmsregionen.
- Låt inte allt bli park/parklikt. Lämna kvar ursprunglig natur i bostads- och strandnära naturområden. Gräsytor bör skötas extensivt.
- Gång- och cykelvägar ska prioriteras. GC-väg till Håbo-Tibble och Håtuna har högsta prioritet.
- Biltrafik ska inte ledas in i områden där folk vistas/där det är tänkt att det ska bli levande platser för invånarna. Snarare bör biltrafiken ledas bort från nuvarande olämpliga vägar. Exempel är förslagen om biltrafik norr om Bro centrum och torget i Kungsängen.
- Kollektivtrafiken ska prioriteras. Tätare pendeltågstrafik. Busstrafik utökas med turtäthet och linjesträckning och eventuellt lokala slingor så att kollektivtrafiken blir ett reellt alternativ till bilar.
- Inga fler bergtäkter eller deponier. Kommunen har redan en stor del av regionens täkter.
- Fler naturreservat för att säkerställa människors möjlighet att vistas i naturen även i framtiden.
- Bevara strandskyddet generellt. Norra Stäksön är av riksintresse för Mälarens stränder.

Allmänna och mellankommunala intressen

Norra Stäksön

Se FÖP Kungsängen 2040!

Regionala gång- och cykelstråk

Gång- och cykelvägar (GC-väg) ska prioriteras.

En Gång- och cykelplan med åtgärdsförslag upprättades 2012. I slutet innehåller den en lista med prioriteringar. Nedan har vi samlat alla som prioriterades högst, prio 1. Nästan inget av detta är genomfört:

GC-väg till Håbo-Tibble, GC-väg till Rättarboda, GC-väg till Ådö och Smidö, regional GC-väg till Håbo kommun, regional GC-väg till Håtuna och Sigtuna samt Tjusta.

Vägen förbi Högbytorp och Håbo-Tibble/Håtuna saknar GC-väg och vägren.

Inför byggandet av EON:s stora anläggning vid Högbytorp konstaterades att en GC-väg förbi området var nödvändig. Med tanke på den kraftigt ökande tunga trafiken i området så borde detta var av allra högsta prioritet att genomföras innan allvarlig olycka sker.

Närhet till naturen

Redan i ÖP2000 står det *"Naturen nära inpå bostadsbebyggelsen i Upplands-Bro är en av de kvaliteter som uppskattas mest av invånarna i Kommunen. I många fall har naturen också varit motivet för att flytta hit och det är därför angeläget att värna om den"*

Förtätningarna av bebyggelse bör inte bli större än att man kan ha sammanhängande grönområden i direkt anslutning till bebyggelse. Forskning visar ett mycket starkt samband mellan regelbunden vistelse i naturen och god hälsa. Barn blir enligt forskningen friskare och mindre stressade och får lättare att koncentrera sig. Vi behöver alltså mer när-rekreation och pedagogiska områden nära förskolor, skolor och hemmiljö.

I texten står på flera ställen att man ska *"utveckla"*, göra områden *"attraktiva"* och *"lättillgängliga"* *"höja kvalitén"* till exempel Brobäcken och strandområden. Vi anser att man ska bevara så mycket som möjligt av den befintliga naturen, inte bara anlägga parker. Beakta att sälg är mycket viktig föda för humlor och bin på våren.

De viktiga grönstråken bör knytas ihop till korridorer där djur och människor kan ta sig igenom tätortsområden. Så kallade ekodukter bör passera över eller under vägarna.

Vi saknar i källorna till utredningen *"Värdefull natur mellan Bro och Kungsängen"* och en Sjöundersökning.

Regionala Grönkilen

Man måste bevara det som finns kvar av den regionala Grönkilen (Görvälnkilen). I planerna naggas den ändå i kanterna trots att det i dokumentet står *"När tätorterna växer bör detta inte ske på bekostnad av Grönkilen..."*.

Vi stöder planerna på en eko-sociodukt över E18.

Bilberoende

I den tidigare ÖP2010 står det *"I ett längre perspektiv krävs strukturer för ett mer hållbart samhälle utan bilberoende"*

Det bör tas hänsyn till redan nu. Kommunen bör i sin planering främja småskalighet, lokala producenter och se till att centrum av tätorterna blir det naturliga stället för daglig handel.

FÖP Bro 2040

Naturområden

Riktig/naturlig natur ska inte göras om till parker. Nära till natur och tätortsnära skog är viktigt ur många aspekter. *"Höja kvalitén på grönområden"* samt *"Utveckla blandskogsmiljöer för en ljusare upplevelse och en större biologisk mångfald"* är exempel på text som behöver förtydligas.

Det är bra att: *"Värna och utveckla ekosystemtjänster i tätorten, som tätortsnära skogar, grönska och vatten... Med hjälp av FÖP Bro vill vi skapa ett sammanhängande blågrönt nät som är lätt att röra sig genom."*

Regionala Grönkilen

Det som finns kvar av den regionala Grönkilen (Görvålnkilen) måste bevaras. I planerna naggas den ändå i kanterna, till exempel Husbytorp-Tegelhagen och Kvista, trots att det i dokumentet står *"När tätorterna växer bör detta inte ske på bekostnad av Grönkilen..."*.

Biltrafik

Biltrafik ska inte ledas in i områden där människor vistas och där det är tänkt att det ska bli levande platser för innevånarna. Biltrafiken bör istället ledas bort från nuvarande olämpliga vägar. Ett exempel är förslaget om biltrafik norr om Bro centrum. Inga bilar i Bro centrum.

I dokumentet står det: *"...bör rondellen vid Köpmanvägen utformas som en korsning i stället."* Det är okej om genomfartstrafiken leds till annat ställe, till exempel söder om järnvägen. Inte norr om Bro centrum.

Willys är konkurrent till butiker i centrum. Det behövs ett större genomtänkt grepp för att få centrum att leva. Kanske genom lägre lokalhyror? Till Willys (och Stora Coop i Brunna) finns idag ingen kollektivtrafik, det borde kommunen verka för så att biltrafiken kan minska.

I avsnittet Infrastruktur står det, angående vägkapacitet för Brunna industriområde *"För att öka vägkapaciteten för de omfattande tunga transporter till den växande lager- och logistikverksamheten i Brunna bör alternativa förbindelser till E18 utredas. Alternativ kan eventuellt vara en ny trafikplats eller en ny väg mellan Brunna och Kockbacka trafikplats."*

En ny väg mellan Brunna och Kockbacka trafikplats är högst olämpligt, bland annat på grund av att detta skulle påverka både naturreservatet och det gröna stråket. En ny på- och avfart vid Brunna är bättre

Grönkompensation

"När naturvärden försvinner ska nya naturvärden tillföras i form av grönkompensation... långsiktigt skydda naturområden som tidigare saknat skydd."

Till skyddsvärd natur vill vi komplettera med områden mellan/vid Broängarna och Tibbleviken, (till exempel Aspviksängarna, området omkring båtklubben Arken, östra Broviken) och själva Tibbleviken. Ön Borgen borde skyddas som naturreservat.

Husbytorp-Tegelhagen och Kvista

Områdena Husbytorp-Tegelhagen och Kvista bör minskas eftersom det annars påverkar den Gröna Kilen och möjligheten till när-rekreation negativt. Dessutom ska gällande strandskydd beaktas. En sammanhängande grönkorridor mot Rättarboda bör bevaras.

FÖP Kungsängen 2040

Torget

Torget måste förbli fritt från biltrafik då det ska vara en trivsamt och vacker plats. Det är själva tanken med bilar på människornas torg som är fel. Det ska vara en plats där människor kan mötas, flanera fritt och ge plats för barnens lek. Gångfartshastighet är ingen bra lösning.

Vattentornsområdet

Området bör inte bebyggas med höghus. Det finns redan höga hus i området som förtjänas att vårdas väl tillsammans med sin omgivning. Vattentornsparken med höga naturvärden bör bevaras som bostadsnära rekreationsområde. Det är det enda grönområde inom räckhåll för dem som bor på Bergvägen och för förskolan där. Många av kommunens skolor gör också besök till det gamla vattentornet. Underskatta inte betydelsen av de närbelägna och lättillgängliga gröna områden som ännu finns. Ett medborgarförslag har uppmärksammat områdets värden.

Tång 2:5 och Regionala grönkilen

Det är alldeles fel att göra inskränkningar i den redan hårt ansatta grönkilen, Görvälnkilen. Planområdet ligger intill Lejongdals naturreservat och fungerar i dag som en nödvändig barriär mellan logistikområdet och reservatet. Logistikverksamheten riskerar att störa genom buller och ljusföroreningar och genom lukt från tillverkning av färdigmat. Även rekreations- och friluftaktiviteter samt åkerbruk påverkas.

Både på lång och kort sikt finns det risk att den närliggande omgivningens kulturvärden påverkas av de tänkta byggnadshöjderna. I och med att planområdet ansluter direkt till reservatet finns en betydande risk även för påverkan på djurlivet. En inskränkning i Görvälnkilen får stora konsekvenser i både lokal och regional grönstruktur. Beakta också svårigheten att i en framtid avhjälpa denna påverkan.

Viby 19:3

Skogsområdet i södra delen ska lämnas kvar för när-rekreation och som tillgång för förskolor och skolor.

Tibbleängen Kungsängen-Tibble 1:470

Hjortronvägen får inte öppnas för allmän genomfartstrafik. Skyttens väg har redan nu fått väsentligt ökad genomfartstrafik, även tung trafik, sedan vägen runt IP öppnades. Vägen används som av-/påfart till motorvägen och den skulle få samma användning för trafik till och från Tibbleängarna.

Rankhusområdet allmänt

Området måste byggas i sådan takt att det kommer i fas med kommunens förändring och invånarantal. Det vill säga en del i taget och med största hänsyn för att bevara befintlig natur.

Rankhusområdet etapp 1

Vi ser med oro hur planeringen naggar Gröna Dalen alltmer i kanten. Det är illa nog med väganslutningen under motorvägen, som rimmar illa med dalen som grönstråk. Dessutom ser kvarteren N 1-3 ut att helt ta bort intrycket av ett välkomnande rekreationsområde. Vi skulle välkomna en revidering av den delen av planen.

Gröna Dalen

Vi ställer oss bakom att värna dalen och håller med om nyttan och glädjen med utökat koloniområde. Det blå inslaget med nya dagvattenlösningar kan också bli bra.

Att *"göra dalen mer tillgänglig och rekreativ"* får inte betyda att man tar bort det mesta av den naturliga naturen och ersätter den med en konstgjord naturlig miljö. Här finns tväremot stora möjligheter att stärka grönstrukturen på ett naturligt sätt genom att i första hand ta tillvara det som växer på platsen. Idag används dalen av många människor på cykel, promenader och skidor och för skolornas friluftsdagar.

Tibbleviken

Som grönkompensation tycker vi att Tibbleviken ska avsättas som ett naturreservat och knyts ihop med Broängarna som en grön kil.

Norra Stäksön

Vi motsätter oss bestämt den föreslagna exploateringen av Norra Stäksön. Området är av riksintresse enligt 4 kap miljöbalken.

Kommunen har överklagat beslutet om 300 meters strandskydd för att införliva området med Kungsängens tätort och planerar *"blandad bebyggelse"*.

Det kan inte vara förenligt med strandskyddets syfte att göra avsteg för att man vill exploatera området med bebyggelse. Det är djupt oroande och absurt att man av kommersiella skäl vill ta avsteg från gällande skydd av tätortsnära natur med höga skyddsvärden. De senaste tio åren har

35 rödlistade arter har rapporterats från Norra Stäksön, de flesta från de norra och nordvästra delarna.

I HKB sid 60 står: *"Utveckling av Norra Stäksön kan påverka de naturvärden som finns i området och strandzonen, dels genom att naturvärden tas i anspråk, dels indirekt genom ökad närvaro och trafik i området."* Området ska även i fortsättningen avvaras för friluftslivet och den nordligaste och nordvästliga delen ska skyddas och undantas från all exploatering, lämpligen genom ett naturreservat. Praktiskt taget all exploatering i området innebär att dessa naturvärden går förlorade. Ett grundelement i området är just att det under lång tid har varit oexploaterat.

I HKB sid 73 står: *"Utbyggnadsområdet på Norra Stäksön innebär inte samma möjlighet att nyttja befintlig infrastruktur och skapa kopplingar varför denna del av planförslaget bedöms vara sämre utifrån kommunalekonomi och robusthet."*

HKB FÖP Bro och Kungsängen

"För grönstruktur och biologisk mångfald innebär planförslaget nya planeringsinriktningar som säger att befintliga naturvärden av klass 1 och 2 ska sparas samt att klass 3 och 4 ska grönkompenseras. Dessutom ska områden med högre naturvärden i närheten av Mälaren bevaras." På många ställen i dokumenten står att *"tillgängligheten till naturmiljöer skall ökas"*. Även om ett område skyddas så kan det, i en del fall, snart bli helt förstört om man straxt intill bygger ett stort bostadsområde. En del områden har höga naturvärden och hög biologisk mångfald just på grund av att de är svårtillgängliga och har fått vara utan påverkan.

På många ställen i dokumenten står om *"hållbar utveckling, bevarande av kultur- och naturmiljöer, fungerande ekosystem, klimatanpassning, ekosystemtjänster, värna Grönkilen, en rik biologisk mångfald, vikten av när-natur och när-rekreation"* Men i dessa plandokument finns det också delar som står i strid med dessa ambitioner.

Vi vill påminna om vikten av ett utbyggt GC-vägnät och bättre kommunaltrafik för att ge förutsättningar för resor utan fossila bränslen.

I HKB sid 58 och 60 finns text om Norra Stäksön, se våra kommentarer under rubriken "FÖP Kungsängen 2040"

I dokumentet står det på flera ställen *"...naturvärden (klass 1 och 2 sparas, klass 2 och 4 grönkompenseras)."* Vi antar att det är ett skrivfel och att det ska vara: klass 1 och 2 sparas, klass 3 och 4 grönkompenseras.

Naturskyddsföreningen Upplands-Bro

c/o Carin Enfors
Ringuddsslingen 23
197 91 Bro
Tel: 070-536 26 15
carin.enfors@telia.com